

*Waiting for the
Next Dream*

Legend

4 / 04

TEEMA RY
The 4th muse

SECY NDC 1/10
VM-MAR-1
LIBER
TEEMA

Sisällysluettelo:

Pääkirjoitus.....3

Toimiva teema:

Teeman kalenteri ja uutiset.....5

Puheenjohtaja puhuu.....6

Teeman dadapikkujoulut.....8

Tartto-matka.....10-14

Fantasia:

Aikamatkailun ongelmista.....10

Verikokeen aika.....13

Reilaajan aikakäsityksestä.....14

Kolumnit:

Hukassa.....4

Sutina.....15

Lurker L.....34

Napina-apina.....35

Diagonaali:

Pähkinänsärkijä.....20

Legendaariset:

Vituttaako lyyrikköä?.....16

Kari Raineranta – Runoja.....18

Novelli: Holander.....25

Novelli: Humanistin unelmia.....28

Novelli:
"Vainkaks' on oveamulla...".....30

Kirjailtua:

Sinervo – Runoilijan talossa....22

Niinisalo –
Keijukaisten lähteillä.....23

Kankaalla:

Alien vs. Predator.....24

Tampereen yliopiston
kirjallisuuden-
opiskelijoiden
ainejärjestölehti

Legenda

Päätoimittajat

ANNI NUPPONEN
ANNI.NUPPONEN@UTA.FI

LEENA VIITANEN
LEENA.VIITANEN@UTA.FI

Kirjoittajat

NIINA AHO
JENNY HEINONEN
VILLE KIVIMÄKI
LAURA LAITINEN
MIRJAMI LEHTINEN
LAURA MALINEN
ANNI NUPPONEN
ANNE PÄIVÄRINTA
KARI RAINERANTA
TYTTI RANTANEN
MARJUT SALO
ANNA ULVINEN
LEENA VIITANEN

Ulkoasu

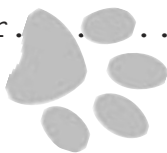
VILLE KIVIMÄKI
VILLE.KIVIMAKI@UTA.FI

Sarjakuva

ANNA ULVINEN

LEGENDA ON SITOUTUMATON
AINEJÄRJESTÖLEHTI, JOKA
ILMESTYY
4 KERTAA VUODESSA.

[http://www.uta.fi/
jarjestot/teema](http://www.uta.fi/jarjestot/teema)

FANTASIAA TUUTIN TÄYDELTÄ

Koska fantasia on nyt The Juttu, ei Legenda aio jäädä kehityksen kovasta kärjestä jälkeen! Tämänkertaisen lehden teemana on siis – tadaa! – fantasia!

Fantasian voi kukin itse määritellä mielessään. Joillekin se voi tarkoittaa vipinää puntissa Anttilan katalogeja selaillessa, joillekin puolestaan karvaisten hobbittijalkojen töminää. Legenda on tässä suhteessa avoin: mikä on fantasiaa teille, on fantasiaa myös meille!

Fantasian muuttuminen roolipelaajien hörhöilyksenestä muodikkaaksi eskapismiksi on myös laittanut liikkeelle genren parodioimisen isomassa mittakaavassa. Parodia on tärkeää, ettei mistään tyyliuunnasta pääse kehkeytymään pompöösiä omahyväistä yksinvaltiasta. Myös Legenda osallistuu niin fantasian ylistämiseen kuin alistamiseenkin. Esimerkkinä alistamisesta olkoon kannen tarkoituksellisen korni fantasiasutaisu, jota pyydän nöyryimmästi anteeksi Luis Royolta.

Toivottavasti myös Legenda kuuluu ahkerien kirjallisuudenopiskelijoiden fantasioihin. Jotta osaisimme toteuttaa kiihkeimmät unelmanne ja salaisimmat toiveenne jatkossa entistäkin paremmin, uuden vuoden koittaessa saattaa kuulua kummia gallupien tai kyselylomakkeiden merkeissä.

Siihen asti, fantastista loppuvuotta!

Shhhhh...
sih sih sih...

KADONNUT!

Hukassa, kadonnut. Niin se vain on.
Tenttikuoreni on kadonnut.

Onko kukaan nähnyt tenttikuortani? Jätin sen taideaineiden laitokselle. Pistin sen laatikkoon, jonka päällä oli kasa tyhjiä tenttikuoria. Oma kuoreni ei ollut tyhjä. Siinä oli kirjoituksia. Se meni laatikkoon.

Ne kirjoitukset merkitsivät. Ei ainoastaan minulle. Kadonneet ovat kirjaimet, kauniit sanat – vaikkakin huonolla käsialalla kirjoitetut. Mutta sanat olivat minun. Kuori oli minun. Minä luotin laatikkoon. Laatikko ei ollut luottamuksen arvoinen. KERPELE.

Kun onni joskus on myötä, pitää sitä osata myös kiittää. Kiltti opettaja huomasi puuttuvan kuoren. Minä toimitin uuden. Nyt tarvitsen vain onnea tenttiin.

KIITOS!

Ville Kivimäki

Jälkikirjoitus: Tenttikuori ilmestyi lopulta kierreltyään väärällä laitoksella

TEEMAN KEVÄT 2005

JOULUKUU

24.-27. HYVÄÄ JOULUA!

TAMMIKUU

1. HYVÄÄ UUTTA VUOTTA!

29. Laitoksen yleinen tenttipäivä

HELMIKUU

xx. Teema On Ice II

11.-12.2. Henki&Elämä - (seminaari ja bileet)

26. Laitoksen yleinen tenttipäivä

+++Keväällä luvassa myös muita bileitä ja mahdollisesti jopa karaoketapahtuma+++

TEEMA

ONNITTELEE

Illoiset onnittelut vuoden 2004 taideaineiden laitoksen sählymestareille, Silmäkääntäjät -ainejärjestön FC Anagnorisis -joukkueelle!

14.12. järjestettyyn turnaukseen otti osaa Silmäkääntäjien lisäksi Teema sekä yksi laitoksen henkilökunnasta koostuva joukkue.

Puisesta kiertopalkinnosta kilpaillaan jälleen vuonna 2005.

PUHEENJOHTAJA VAIHTUI

Ville Kivimäki

Teema ry:n syyskokouksessa 16.11. Laura Malinen valittiin yhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi vuodelle 2005. Samassa kokouksessa valittiin myös muut vuoden 2005 hallituksen jäsenet. Varapuheenjohtajaksi valittiin Laura Tuulehmo, rahastonhoitajaksi Anne Päivärinta sekä sihteeriksi Mirjami Lehtinen. Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin vielä Ville Kivimäki, Anni Nupponen, Tytti Rantanen ja Anna Ulvinen. Hallitus pitää järjestäytymiskokouksen-

sa tammikuussa 2005. Tuohon kokoukseen toivotaan osanottoa myös muilta teemalaisilta. Samaan tapaan muutkin hallituksen kokoukset ovat kaikille teemalaisille avoimia tilaisuuksia, joissa voi esittää omia ideoita erilaisten tapahtumien järjestämisestä ja ainejärjestön kehittämisen puolesta.

”
”
Teema tarvitsee kiinnostuneita ja aktiivisia toimijoita, joten tervetuloa toimintaan mukaan.

Tiina Nyrhinen aloitti rohkeana keskustelun ainejärjestömme Teeman toiminnasta ja sen kehittamisestä. Teeman puheenjohtajana en voi olla muuta kuin iloinen siitä, että joku on todella kiinnostunut Teemasta ja haluaa sitä jopa kehittää. Vai haluaako?

Taideaineiden laitoksen kotisivuilla kuvataan laitostamme pieneksi mutta pippuriseksi. Samaa voisi kaikesti sanoa ainejärjestöstämme; pieni se ainakin on. Nykyinen hallitus on kokenut pienuutensa hetkittäin jopa ongelmaksi, koska työtä riittää mutta tekijöitä ei. Ainejärjestötoiminta on vapaaehtoista järkkäilyä, josta ei pitäisi tulla kenellekään liian suuri taakka. Sen tähden Teema tekee juuri sen verran kuin kykenee.

Nyrhinen peräänkuulutti erityisesti taistelua taidehistorian puolesta. Ongelmana on, kuka taidehistorian puolesta taistelee, jos hallituksessa ei ole esim. taidehistorian opiskelijoita. Millä resursseilla muutenkin ylityöllistetty hallitus puhuisi taidehistorian puolesta, kun energiaa ei ole aina omien intressienkään ajamiseen? Tämä kuulostaa tietysti itsekeskeiseltä, mutta niin se vain on. Teema otti kyllä Nyrhisen pyynnöistä vaarin ja aikoo kirjoittaa aloitteen laitokselle mm. taidehistorian opintosuoritusten monipuolistamisesta, mutta totuus on se, että aina on helpompi ehdottaa ja nurista kuin itse tulla asioita ajamaan. Teema tarvitsee kiinnostuneita ja aktiivisia toimijoita, joten tervetuloa toimintaan mukaan. Hallituksessa on aina tilaa uusille jäsenille!

Teema poisti väliaikaisesti tenttikysymyskuoren toiselta ilmoitustaulultaan, koska hallitus halusi kerätä kysymykset ja ohjata ne nettisivuillemme. Nyt ilmoitustaululla komeilee uusi ja entistä ehompi tenttikysymyskuori. Nyrhinen toteaa, kuinka helppoa on siirtää tenttikysymykset nettisivuillemme. Edelleenkin totean, että järjestö ei ole mikään kasvoton toimija, joka voi yksinkertaisesti kerätä tenttikysymykset, muuttaa ne sähköiseen muotoon ja siirtää ne nettisivuille. Järjestö tarvitsee

”humppavastaavat” ovat opiskelijoiden hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeitä

ihmisen tekemään tämän työn, ja kuten todettua myös hallituksen voimavarat ovat hetkittäin rajalliset. Lisäksi tarvitaan aktiivisia teemalaisia toimittamaan tenttikysymykset ensin sinne kuoreen. Eihän Teema voi aineopintojen kysymyksiksi muuttua! Teema kyllä pyrkii siirtämään kuoreessa olevat kysymykset kohtuu nopeasti nettisivuille, mutta tässä tarvitaan kärsivällisyyttä. Täytynee kammata itsensä ylös tämän vastineen äärestä ja mennä hakemaan ne kysymykset!

Nyrhinen esittää, että Teeman pitäisi organisoida opintoneuvoja organisoimaan mm. erilaista opintojen suorittamiseen liittyvää toimintaa. Hän vastustaa myös opintoviikkojen antamista ainejärjestötoiminnasta hallituksen jäsenille, ennen kuin kyseinen opintoneuvojan vastaavuus on ainejärjestöömme organisoitu. Nykyisen hallituksen puolesta en voi sanoa muuta kuin, että vaatimus on kohtuuton. Ei meillä ole resursseja minkään opintoneuvojan toimen järjestämiseen. Nykyisen hallituksen jäsenet ovat muutenkin helisemässä viisine vastaavuuksineen. Hallitus on päin vastoin ylpeä siitä, että tajusi ottaa opintoviikkoasian puheeksi laitoksen kanssa. Ehkä yhdellä opintoviikolla saamme motivoitua hieman enemmän ihmisiä mukaan Teeman toimintaan myös toimijoina eikä vain rivijäseninä (viimeksi mainittujen tärkeyttä kuitenkin väheksymättä). Toisaalta täytyy myöntää, että Nyrhisen ajatukset lukupiiristä ja tenttialueiden jakamisesta ovat varteenotettavia. Tämän homman voi kyllä hoitaa varmasti myös motiivilla sähköpostitse Nyrhinen ihan itse. Ja jos seuraavassa hallituksessa on innokkaita toimijoita tällaisia asioita organisoimaan, voi homman hoitaa myös ainejärjestön nimissä. Yleisenä vaatimuksena sitä ei voi kuitenkaan pitää. Tampereen yliopisto ja laitos tarjoavat opintoneuvontaa muuten kyllin hyvin sitä haluaville. Ja täytyy muistaa, että Nyrhisen nimeämät ”humppavastaavat” ovat opiskelijoiden hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeitä, eikä heidän tehtäviään tule missään nimessä aliarvioida.

Jenny Heinonen, Teeman puheenjohtaja

”EI PASKEMMAT JUHLAT”

- JOS TÄSSÄ JUTUSSA ON JOTAIN

Luovia ihmisiä kun olemme, päätimme järjestää dadapikkujouluihin stressinpurkamisseinän. Emme kannata väkivaltaa, joten jätimme lekat suosiolla kotiin; tämä aggressioiden vapauttaminen sai tapahtua taiteen keinoin ja valvotuissa oloissa. Koska kukaan ei kuitenkaan muista illasta juuri mitään, on pieni kertaus enemmän kuin paikallaan. Yritäpä tunnistaa oma tai kaverisi syvälinen kommentti maailman tilaan!

Illan teeman määrittelyjä esiintyi runsaasti. Pyöri haudassasi, **Salvador Dali!**

1. ”Dada on maaninen Kafka we:ssä”
2. ”Dada...on Rimbaud’n hohtava häpykarvoitus keskellä pimeintä Afrikkaa” Tähän joku kommentoi loisteliasta riimitajua osoittaen: ”Rimbaud on käpy”
3. ”Dada on lumiukkojen vallankumous Gobin autiomaassa”
4. ”Dada...on tuhannen kilometrin lihamyly keskellä Venetsian karnevaaleja”

Seinälle oli ilmestynyt myös erään kielitaitoisen kirjoittama tai kopioima herkkä runo:

“I hurt myself/ today/ to see if I still feel/ I focus on the pain/ the only thing/ that’s real
A needle tears a hole/ ()/ I try TO GET/ AWAY/
But I REMEMBER “

Raastavaa. Hieman humoristisempaa asennetta puolestaan osoittaa toteamus “I’m dying and laughing!” Jostain syystä monet muutkin kommentit olivat englanninkielisiä, kuten myös seuraava: ”Fuck me and kill you grandma”. Ihan hyvä ohje, pistetäänpä korvan taa. Ja sitten joku uskalsi vielä tunnustaa: ”Man, i’m feeling like a woman!”

Pikkujoulutunnelmaa kohotti varmasti seuraava tosiseikkojen hyväksyminen, joka on luultavasti jostain runosta tai vastaavasta, mutta mistä hitosta minä sen kirjoittajaa muistaisin. ”Kaikki me kuolemme kerran/ eikä kuolema ole kuin uusi uni/ kaiken me näemme/ kuoleman maassa/ ! EIKÄ KUOLEMA OLE KUIN UUSI UNI”

HAUSKAA, NIIN SE ON KYLLÄ TEIDÄN SYYNNE -

Tiede ei hellitä otettaan joistain yksilöistä vapaa-ajallakaan. Jos jonkinlaisia kaavoja oli ilmestynyt seinälle ihmisiä ilostuttamaan, muun muassa tämä, joka jäi ainakin minulle mysteeriksi. ” $L = \{i, R, v, k\}$ Olkoon M mielivaltainen malli. $w(x) = i$ $w(x_1) = V$ $w(x_2) = k$. $R.m = \{(i,v), (i,k), (k,i)\}$ ” Ja niin edelleen. On myös hyvä tietää, että ” $EO = mc$ markku²”

Myös julkkiksia oli ilmeisesti piipahtanut bileissämme, ainakin seinästä päätellen. ”**Tristan Ts[ic!]ara** was here.” ”**Tristram Shandy** was here too”. Lisäksi joku oli taas kerran saanut varmaa tietoa: ”Elvis elää!”

Ihailtavaa nokkeluutta taas ilmaisee sanamuunnos ”Puppe Normaali”, joka yhdistää hienolla tavalla tuon lastenkirjoista tutun veijarin suomalaiseen pitkän linjan rock-yhtyeeseen.

Sananlaskumaisuusiakin esiintyi: ”Joka tänään myy härän on huomenna muna” Mitäpä tuohon voi enää lisätä, muuta kuin että ”Salmonella! sanoi lapsi ja riisui käsiensä” Parempaa aforistiikka kuin Princess- teepusseissa edusti puolestaan seuraava lause: ”Ajatuksia vastaan ei auta kuin iho.”

Oululainen tai oululaisuuden sympatiseeraaja oli tarttunut kynään koti-ikävänsä iskiessä: ”Paska kaupunki”. Kaupunkiteemaa jatkoi myös ytimekäs toteamus ”Zürich 1916”. Mitä helvettiä?

Mutta mikäpä kiteyttäisi kaiken kauniimmin kuin lause: ”Pidän auringon valaisemasta männystä.” Paitsi ehkä lyhyt toteamus ”Everything”.

”Kiitos” Ja muistakaa, että ”Jos Duchamp olisi Jim Morrison, niin [dada] se sanoisi”.

~Tunteaton Arabialainen Ajattelij~

TARTTO-MATKAPÄIVÄKIRJA, 4 OV

Kuvat: Trad. & Various Artists

Torstai 28.10., 1 ov

Mirjami Lehtinen**Pertti ja täysikuu**

Torstai-iltana majoituttuamme hostelliin lähdimme tapaamaan Perttiä. Pertti Pyhtilä, Suomen Viron-instituutin kulttuurisihteerin, esitteli meille instituuttia ja kierrätti joukkoamme ympäri Tarttoa. Pertti kertoi instituutin toiminnasta, kirjoitimme nimemme instituutin vieraskirjaan ja tapasimme ohimennen jyväskyläläisen kirjallisuudenopiskelijan, joka oli instituutissa työharjoittelussa. Pertti tuns

Tartto Ülikooli

Tarton nykyiset ja menneet vaiheet kuin omat taskunsa ja oli mainio opas, kuin kävelevä tietosanakirja. Tarton kierroksen mieleenpainuvimpia hetkiä oli Enkelten sillalta avautuva sumuinen kaupunkimaisema ja upea kuutamo. Pertin mukaan Enkelten sillan ylittäessä sai jokainen toivoa jotakin. Tarton matka itsessään oli jo kokonainen toteutunut toive. Pitkä kävelykierros verotti voimia, joten hyvästelyämme Pertin suuntasimme viettämään ensimmäistä iltaamme Tartossa. Kiitimme Perttiä matkan jälkeen lähettämällä pari kappaletta Legendaa täydentämään instituutin lehtikokoelmia. Ja se täysikuu jäi varmasti enemmän tai vähemmän kirkkaana kaikkien matkalaisten mieleen. Niistä toiveista puhumattakaan.

Tarttolaisessa kuvataiteessa lapsen ja aikuisen välillä ei ole kuilua. Lapsi voi olla aikuismainen ja aikuinen voi olla lapsellinen.

Perjantai
29.10., 1 ov

**Seminaarin järjestäjiä Wildessä: Anneli Saro (oik.),
Marina Grishakova, Markku Lehtimäki. Mukana myös
tarttolainen opiskelija Margaret Neithal.**

Tytti O.

Herään raastavaan kello pörinään. Unisissa aivoissani syntyy jokseenkin seuraavanlainen ajatuskulku: Tartto sijaitsee entisessä itäblokkissa, ehkä täällä harjoitetaan vieläkin sen sorttista kollektiivista huolenpitoa, että kaikki opiskelijat herätetään samaan aikaan luennoille, ettei kukaan varmasti myöhästy. Mutta voisi tämä meteli jo vähitellen lakata. Kun infernaalinen pärinä vain jatkuu tasaisena, katson kelloa ja huomaan sen olevan kolme yöllä. Päättyketjun korjaus: kyseessä on taitaa olla palohälytys. Mitään savun hajua ei kuitenkaan tunnu, eikä kukaan huuda käytävällä ”Tuli on irti” tai muuta vastaavaa. Varovasti mennä käytävään katsomaan, mitä on tekeillä. Ei silti puhuttakaan, että toimisin ripeästi tai että kiskoisin jo ulkovaatteita päälle. Vain murto-osa seurueesta on vaivautunut jalkeille, ja vain noin viisi heistä on tosissaan valmiita evakuoitumaan. Käy ilmi, että kyseessä on väärä hälytys, ja jatkamme untamme, tosin pienen epäluulon vallassa.

Aamulla suuntasimme hyvin nukutun yön jälkeen – jotkut muuten eivät ensinkään heränneet yölliseen hälytykseen, vaan olisivat kaikessa rauhassa jääneet vuoteisiinsa kärventymään – kohti yliopistoa, jossa seminaari pidettiin. Itse seminaarista jäi mieleen lähinnä, että

Eeva-Liisa Manner was a modern poet, and that Lilli S. was in Virossa vähän niin kuin Minna C. Suomessa. Onneksi muu yleisö (tai ainakin takarivin sinnikäs äijä) oli hyvin kärkeästä ja aktiivista.

Seminaariin liittyvä rento ja riemuisa illanvietto pidettiin ravintola Wildessä, joka oli irlantilais-henkinen, hyvin viihtyisä ja idyllinen paikka, ja jossa oli myös erittäin maittavaa ja Suomen oloihin nähden edukasta ruokaa. Illan edetessä ja tunnelman tihetessä myös tanssilattia joutui koetukselle, kun Suomi-porod riehaantuivat laulamaan Autitaloa ja Juri Gagarinia.

Wildestä poistuttaessa joukkio hajaantui eri tahoille, pienen pätkäilyn jälkeen osa siirtyi ”Peplikselles”, jossa muun muassa Annen julkkispelikortit saavuttivat suuren suosion (tosin ristiseiskaa ei voinut pelata, koska Ville Valo olisi joutunut huonoon asemaan). Itse luovutin suht aikaisin ja vetäydyin keräämään voimia lauantaita varten, joka olisi vapaapäivä, ja samalla viimeinen ilta Tartossa...

jatQ →

Lauantai 30.10., 1 ov

Laura Malinen

Lauantaipäivä oli vapaavalintaisen toiminnan aikaa. Allekirjoittanut lähitovereineen valitsi hienoon kaupunkiin tutustumisen, shoppailun, taiteesta nauttimisen ja hyvin syömisen. Ensimmäinen nähtävyys oli tavallaan hieman arkinen: Tarton muotoilija- tai arkkitehtioiskelijat suunnittelevat joka vuosi kaupungille uudenlaisia betoniporsaita. Pegasusten löytäminen houkutti vanhat heppahullut villiin rintamalaukkaan.

Anne, Mia-Maria, Laura, Mirjami

Raatihuoneentorilla sijaitsee suihkulähde ja romanttinen patsas nimeltään Suutelevat ylioppilaat. Koska mimesis on lähellä sydämiämme, oli patsaan edessä toki luontevaa ottaa valokuva ilmaa suutelevista ylioppilaista. Jotkut suutelevat voimallisemmin kuin muut, tai sitten eräiden ajoitus on pielessä...

Anne, Mia, Sami, Laura, Tytti

Lauantaipäivän aikana matkalla kristalloitunut omin taiteenlajini, turistikuvat, alkoi saada pysyvät ominaisuudet ja tyylipiirteet. Turistikuviin kuuluu kahden-

tyyppisiä otoksia: maisema- ja pönötyskuvia. Pönötyskuvan alalajeja taas on kolme: 1) parveilukuvat, joissa yleisö ei huomaa kuvan ottamista, 2) organisoitu pönöttäminen esim. hienon rakennuksen tai patsaan edessä

kameraan katsoen ja 3) takaapäin otettu kuva kävelevistä ihmisistä. Kaikki kuvat otetaan mielellään liian kaukaa, niin etteivät kasvot erotu. Itse onnistuin ottamaan matkan aikana suuren valikoiman

kaikkia lajeja, tosin kakkostyyppin kuvat taitavat muodostaa enemmistön. (Huom. myös maisemakuvalla on alalajinsa: 1) onnistunut ja 2) epäonnistunut, esim. iltarusko kaupungin yllä automaattikameralla salaman kanssa.)

Kävelijät takaapäin, vasemmalla yliopiston rakennuksia.

Shoppailukierroksen tuloksia olivat minulla vihreä huovutusvilla, Easy Rider-huuliharppu, Wienin kartta, verhokangas UFF:lta sekä Väinämöis-rintaneula. Kaupallisen osuuden jälkeen nautimme hengenravintoa Karin Lutsin upeassa taidenäyttelyssä kaupungin taidemuseossa Vinossa Talossa. Näyttely oli todella vaikuttava, Lutsin monipuolisiin töihin kannattaa ehdottomasti tutustua, jos vaan on tilaisuus. Vino Talo oli myös hyvin vaikuttava, se on siis oikeasti vino, koska on rakennettu puoliksi kaupunkia ennen ympäröineen muurin perustusten päälle. Toinen puoli taas on vajoavan, soisen maan puolella. Lattiat on suoristettu muutama vuosi sitten, mutta kenottavat ikkunat ja parvekkeet luovat sisällä outoa tunnelmaa.

Wildessä nautitun aterian jälkeen tulikin jo vähän kiire ehtiä teatteriin.

Mia, (klassinen pönötystilanne: muovarikassit käsissä!) Anne, Sami, Markku, Mirjami.

Esityksen nimi oli Vladimir väljak eli Vladimirin aukio, joka tässä tapauksessa tarkoitti junan/ratikan pysäkin nimeä. Vanha setä ja tati kohtasivat monen vuoden jälkeen pysäkillä ja rakastuivat. Mutta voi! Rakkauden tiellä oli kuitenkin mutkia, esimerkiksi muorin tyttären vammaisen poika, josta muorikin huolehti. Esitystä hallitsi lähtemisen ja jäämisen tematiikka – lopussa ilmeisesti yhteenjääminen voitti.

Oma suosikkini kohtauksista oli kuitenkin vanhan tatin äkillinen juoppotanssi parin ollessa sedän asunnossa iltahörpyllä. Yllättävän hyvin esitystä pystyi seuraamaan, vaikka se perustui puheelle. (Mutta minähän olenkin suorittanut viron peruskurssin, eli olen varsinainen mestari.) Illan kohokohta nähtiin kuitenkin vasta esityksen jälkeen.

Näyttelijät ovat todellisuudessa aviopari, ja sattui olemaan heidän 60-vuotishääpäivänsä: kukkalähetysä tuotiin lavalle ja ihmiset osoittivat suosiotaan seisten ja taputtaen. Monille meistäkin tuli tippa linssiin.

Sitten olikin taas kiire, tällä kertaa viimeisiin pippaloihin jonkun huoneeseen. Kahden euron kuohari sopi erinomaisesti tähän juhlalliseen tilanteeseen. Kummatkin ainejärjestöt saivat Markulta lahjak-

jatQ →

si hänen ja tarttolaisen kollegansa toimittaman kirjan edellisen seminaarin sadosta, kiitokset niistä! (Grishakova, Marina ja Lehtimäki, Markku (toim.), *Intertextuality and Intersemiosis*. Tartu: Tartu University Press 2004.) Teeman kappaletta voi luettavaksi kysellä vaikka minulta.

Ilta sujui rattoisasti laulellen reippaasti – sen verran reippaasti, että asuntolan valvoja tuli esittämään meille muutamia toimintavaihtoehtoja: ulos tai poliisin huostaan. Valitsimme ensimmäisen, ja huomautettakoon vielä, että ei me pahalla – kukaan ei vaan hokannut katsoa

kelloa. Jazz-baari oli oiva jatkopaikka, jonne ei kyllä meidän lössin lisäksi paljon muita mahtunut. Sieltä suunnattiin Pool Kuus –baariin, joka on nimensä mukaisesti auki melko myöhään. Jotkut taisivat olla sielläkin tappiin asti, ja sitten vasta lähtivät jatkoille: onpa kuultu huhua myös valvomisskabasta, jonka Teeman edustaja Sami (omien sanojensa mukaan) voitti. Enpä tiedä mitä mieltä Silmiksen Helka on tästä... Noh, kaikki siis pääsivät aamuksi kotiin Peplikseen – nukkumaan, laulelemaan tai saksa-jatkoille – ja niin oli hyvä.

Sunnuntai 31.10., 1 ov

Anne Päivärinta

Porod eli hysteriaa Tallinnassa

Sunnuntaiamu valkeni aurinkokunnanlaajuisten tekijöiden sanelemana tuntia totuttua myöhemmin (mutta silti monelle liian aikaisin) - varhaisimmat ekskuijijat starttasivat Tallinnaan jo hyvissä ajoin ennen kymmentä. Puoli kymmenen iskuryhmän matka taittui unenpainoisen opiskeluproblematiikka-smalltalkin merkeissä, fuksijäsenen osalta myös samanvokaalinalkuisen aktiviteetin ja 'muovaripussin' harmoniassa. (Vrt. M/S Inhorealistika.) Perillä Tallinnan harmaus ja protodellisuuden ankeus verottivat hieman pönötysvireyttä lukuisissa turistikuvissa (esim. Kafka-kyltilin alla jäämässä taksin alle), mutta ruokailun jälkeen jaksoimme kiivetä vanhaa kaupunkia ylöspäin ja todeta mm. maisemat. Kujilta löytyi Suomi-kuluttajalle paljon potentiaalista matkamuistoainesta, esimerkiksi soreita Lenin-rintakuvia

eri kokoluokissa. Hajaantuneen joukon yhdistyttyä sataman lastaustunnelijonossa koettiin kauniita nationaalis-kollektiivisia tuntemuksia tuntemattomiin fellow-poroihin samaistumisen muodossa – mutta onneksi vain vähäksi aikaa, laivassa eriydyttiin jälleen viinaturisteihin ja taideaineidenopiskelijoihin. Merenkäynnin ja ei-kovin-tasokkaiden lempinimileikkien väsyttämänä saavuimme Helsinkiin kahdeksan aikaan illalla, minkä jälkeen avoin nukkuminen saikin vallan. Yhdentoista jälkeen tokka jakautui teilleen Tampereen yöhön.

KURRNAU JA KIITOS, MULLA ON OMA NIMI!

Heipä hei kaikille taas. Mulla on nyt oma nimi. Mä oon Sutina. En oikein tiedä, miksi tuollaisen nimen sain, mutta ylpeä siitä olen. Vieläkin joka kerta, kun menen aamu-, päivä-, iltapäivä-, ilta- tai yölevolle, niin viimeinen ajatukseni ennen syvää tosikissan unta on ”ah, Sutina, Sutina, Sutina”.

Kaunis nimi se on, eikö totta. Suurin kiitos siitä kuuluu Laura Maliselle. Hän tuon nimen minulle antoi Teeman pikkujoulujuhliissa. Kyllä, kyllä, oikein luit. Minä olen järjestöaktiivi. Mutta asiaan, Laura saa siis tänä lauantaana palkinnoksi nimeni keksimisestä Orwellin Eläinten vallankumous -teoksen. Onneksi olkoon ja hip hei hurraa. Laurakin on muuten järjestöaktiivi.

Bileistä vielä sen verran, että oli siellä kyllä aika kova meno. Mutta ei se minua haitannut, kun siellä oli niin paljon mukavia ihmisiä, jotka ottivat minut syliinsä ja silittelivät. Loppuillasta pääsin jopa tanssimaan. Alkoholia minulle kyllä tarjottiin monta kertaa, muuten KIITTI VAIN MUKAVASTA AJATUKSESTA, mutta enhän minä mitään ottanut. Olen absolutisti. Absolutisti järjestöaktiivi.

Olen muuten harkinnut tatuoinnin ottamista. Sellainen Teeman haalarimerkki voisi olla hyvä tatuointi. Olisivat siinä muut kissat kummissaan, kun mun alaselässä lukisi Teema ja vieressä olisi kirjahylly. Kotikonstein tuo merkin kiinnittäminen varmasti onnistuisi, neulaa ja lankaa vaan. Mutta, mutta... Se olisi kyllä ikuinen merkki ja mitähän ne eläintensuojelijat siitä sanoisivat. Kissalla tatuointi. Pah. Kuka minua uskoisi. Kuka uskoisi, että olen järjestöaktiivi, joka haluaa tatskan? MIAU!

Terveisin: Sutina-kisuli
Sähköposti: sutina@blondit.net

Lyyrikko Fantasioi

”Muistan vielä miten itse pienenä kuljin avo-ojien nurmia kulotettaessa sytkärin kanssa sytyttelemässä kuivuneita ojanpenkkoja liekkeihin. Sateenkaari väritti ja muistot siitä lämmittävät yhä. Hedelmäpuutarha talon lähellä on vanha ja iloitsen jatkuvasti siitä miten sain niin päärynä-, kirsikka, kuin luumupuutkin tekemään runsaita satoja näinkin pohjoisessa.

Odotan toukokuuta, ensimmäisen lapsenlapseni syntymää. Nautin kauniin vaimoni seurasta päivä päivältä yhä enemmän, en tahtoisi päästää irti mutta ymmärrän että kaikki aika on rajallinen. Kulttuurillisten ja yhteiskunnallisten muutosideologioideni tullessa suosituiksi tajusin että itsetuhoisuus, jatkuva ryyppääminen ja vanhojen märehtiminen oli jotain sanoinkuvaamattoman typerää. Elämää on suojeltava, ei tuhottava. Tulet on jätettävä sytyttämättä kuten aseet käyttämättä. Lukemattomat lukijat tyydyttivät vanhan tarpeeni pitämisestä ja saatoin tulla toimeen paremmin kuin hyvin; kasattuani puitteet aloin elää vaatimattomasti, ylimääräiset rahat annan hyväntekeväisyyteen, omenatarhan hedelmät jaan paikkakunnan köyhille seurakuntatalon edessä saatoaikaan syksyllä.

En välitä enää muusta kuin etten enää näe mielessäni päivisin ja yön unissa kuvia ja muistoja rakastetuista ihmisistäni jotka ovat poissa ja joiden kanssa tulevaisuutta ei tullut, tunne omantunnon tuskia kaikista tekemistäni virheistä. Järjestin elämäni. Olen pyytänyt anteeksi sen mitä olen voinut. En pidä tarkoituksenmukaisena käsitellä kuolemaa sillä ymmärrän etten elämän missään ulottuvuudessa ollut tarkoitettu, muuhun kuin tähän.”

*

”Koko näkökenttä liikkuu, rakennukset muuttuvat animaatioelokuvan harjoitusversioiksi; tunnen lämmön ja kylmän. Aika taittuu syvään kiittollisyyteen ihmisille jotka ovat välittäneet, mistä tahansa tarkoittaen. Odotuksen luomat jännitteet alusta ja lopusta löytävät toisensa kuin nuoruuden rakastavaiset eläkeiällä. Ne päivät kaarilla kuuluvat muille kuin itselleni.

Kadut ovat pakkasen puremassa aamuyössä kimaltelevat, lempeät kuin päivä päivältä suruna kertautuvat muistot menetetyistä rakkaista. Äärimmäiset olemisen todisteet ovat hyvän ja pahan ulkopuolella tai yhtä mittavina niiden

molempien sisällä. Riittävän valmis; valmis odottamaan mahdollista tehtävää jota ei tule ja jonka sisältö on toteutunut ehkä juuri tällä tavalla niin kuten sen täytyäkseen täytyi. Hyväksynyt olemukseni: mikä minua polttaa ja on jatkuvasti koko ikäni kutsunut ei ole ihminen. Itseni kaltainen.

Viimeinen mitä näen on pysähtymään kykenemättömän linja- auton tuolitikkupunkteina sokaisevat ajovalot.”

Epilogi:

Kirjoitettuani vastakkaisilta sävyiltään epätydyttävät mutta silti kirjoitusajan kohtuullisuuteen nähden kyllin ilmaisevat utopiani olen entistä vakuuttuneempi omastani joka ei enää vuosiin ole näyttäytynyt reaali maailman kanssa yhtenevältä kuten edellisissä, vaikka, silti ja ehkä juuri siksi: siinä mitä pidetään absoluuttisena saavutettavana ja sellaisenaan ilmaistavaksi mahdottomana totuutena, yksilöllisenä eli ei, on oltava läsnä kaikki inhimillinen hellyys ja ymmärrys mahdottomimpinakin tekemällä ja yrityksellä mahdollisista vaihtoehdoista samaan aikaan kun on itsestäänselvää etteivät ne käsitteessä läsnä olevalle voi koskaan toteutua, että itse käsite jota hengittää on jotain jota ei ole tarkoitettu-kaan sormin kosketeltavaksi, uni.

Kyse ei ole lohikäärmeistä, puolituksista ja huispauksista jotka pysyvät turvallisesti etäällä arkisesta elämästä; ei edes humaltumisesta tai humaltumattomuudesta, sokerista, viinistä läheisistä, narsismista. Kyse on mahdottomasta, uskosta ja siinä päivittäin lepäämisestä, miten kaoottiselta vaikuttavankin ulko-kuoren puitteissa: että mitä tahansa voi tapahtua, kumpi tahansa äärimmäisistä vaihtoehdoista ja kaikki niiden välillä, ja joka hetki. Asia on osittain läsnäolon tasolla monista muista näissä puitteissa liian pitkäkestoisista siihen liittyvistä asioista riisuttuna kuin klassikko yleistettynä huomattavasti kansanperinteitä laajempiin mittakaavoihin, että juuri kun käännät pääsi naavaisessa metsässä tiedät että joku katsoi vaikket ehtinyt nähdä: olla siellä kaikissa ennen, jälkeen ja nyt, ja ellei vielä, niin mennä. Kun kuulet, näet ja tunnet muttet ole varma. Kun toivot, tahdot ja kurotat muttet tunnista sisällesi.

Että tietää. Että on lähellä.

Kari Raineranta

Kari Raineranta

1.

Tietenkin ensisijaisesti yritin olla kirjoittamatta tai ylipäänsä tekemättä muutakaan yhtä tyhjänpäiväistä välillistä sivistyneesti sanottuna korkeamman tason sublimoinniksi luokiteltavaa toimintaa, mutta kun aina sai kuulla että tietäisitpä mitä he sinusta puhuvat muiden tietäessä keskenään kuka olen paremmin kuin minä itse mitä muutakaan jäi, minä, itse, itsessäni, aiheesta kuin aiheesta oma turha mielipide, yhtä oikea kuin kenen muun tahansa

yritin kuitenkin vielä kohteliaisuudesta läheisiäni ja muita kanssaihmiäni kohtaan roikkua jonkinlaisessa todellisuudentajussa ja jäsentää puuhasteluni alan skitsofreenisyyksien, kirjojen ja tekstien, minien ja runominien kaavoihin kuviin, vertauskuviin, sopivasti riveihin pätkittyihin kertomuksiin kirjoitin monimutkaisesti koska se mitä oikeasti olen ei kuitenkaan oikeasti kiinnostanut ketään

ja kaikki muut aiheet oli jo niin sisältöinä kuin sanoinakin käytetty; jäljelle jäi vain syntaksi sen uudistaminen, yksilöllisen kerronnan tapa joka on mittojen alkuna ollut runouden lähtökohta mutta täytyihän teidän siihenkin mennä puuttumaan

ollakseni yksinkertainen ja yrittääkseni ehkä vielä viimeisen kerran miellyttää aloin kirjoittaa vain siitä mikä tapahtuu oikeasti minulle, niin että sen tunnistaa ja siitä voi päätellä mitä mieltä rehellisesti ja yksiselitteisesti olen minua ympäröivistä ihmisistä, maailmasta ja mihin se johtaa, muutamilla mausteilla ja runollisilla kielikuvilla tietenkin mutta sitäkin pitää morkata en saanut edes ryypätä itseäni hengiltä rauhassa

siinä teitte virheen olisitte antanut minun olla käsittämätön ja tyytyneet siihen, antaneet näennäisen aseman olisitte antanut minun kertoa itsestäni ja pysyä teille turvallisten rajojen sisäpuolella on oma vikanne ettei keskustelu kiinnosta ellei se muuta mitään tai että minua tuskin liikuttaa, kaikkein vähiten itsenne kannalta välitättkö sanomastani paskan vertaa

2.

Lokakuun viilenneen auringon vielä puissa riippuvien vihreiden läpi suodattuvat varjot lepättelevät kevyessä tuulessa jo maahan pudonneiden keltaisten, oranssien ja punaisten lehtien päällä

jokainen kokonaisuus jäsenyessään kyllin syväksi kokemukseksi yhden ihmisen mielessä käy muutenkin kuin lukuisten sisältämiensä viitekehysten määrän vuoksi mahdolliseksi ilmaista toiselle ihmiselle jolla sama ilmiö on kuitenkin herättänyt varsin samankaltaisen, ellei jopa täysin saman, tunteen

mikään taide ei auta tähän

taide kykenee toimimaan vain omien rajojensa sisäpuolella

siksi rajojen rikkomisilla ja uusien suuntausten syntymisellä sekä vanhojen kertautumisella on lajista riippumatta niin pitkät perinteet

kyse on uskonnosta

miten yksin tai yhdessä olemme

oli kyse sitten maailmanrauhasta, pasifismista, parisuhteesta, ryhmädynamiikasta tai ikuisen elämän abstraktista käsitteestä

tähän olen oppinut luottamaan, teidän ihmisten kanssa:

kaikesta puhutaan useimmiten lämpimikseen

3.

menkää pihalle

siellä ne kukat, puut ja ihmiset ovat, asfalttiniityt ja kukkivat pyörätiet joiden varsilla

odottavat anteeksiantajat pimeään tultua

siellä ne ovat ratkaisut ongelmiin, määräraajat, budjetit

koko joukko betoniporsaan päällä huutamassa: nyt riittää, eli ei

kirjoista löytyy pelkkää vieraiden haaveiluja, kirjailija ei ole kirjansa kuten he jaksavat muistuttaa ja

vaikka Pentti- setä runkkasi päiväkirjansa sivuille ei niiden painetusta versiosta kukaan raskaaksi tule

ei hajuakaan siitä todellisuuden huikeudesta

kun joku koskettaa ja saa vuosia elämän oikeuttajina hellästi pidellyt lapsuuden-, nuoruuden-, ja aikuisuudentraumat näyttäytymään huvittavina menneisyyksinä

käyttäkää mitä ikinä käytätte jos se saa teidät edes hetkeksi tuntemaan itsenne eläviksi, se on sen arvoista

menkää ja tehkää jotakin tai

pitäkää pääanne kiinni

menkää suoraan asiaan

kun näette jonkun kivan ihmisen menkää sanomaan se sille

kun näette että joku kaataa paskaa männikköön tehkää jotain sen touhun lopettamiseksi

näiden unien jauhaminen on minulle kuolemaksi ja uskokaa huviksenne, olen

märehdittyäni kyllästynyt

2000 vittu runoa perkele saatana kyrpä

olen siis arvoton, esikoisteokseton

polttakaa kaunokirjalliset jos se pitää teidät tajuissanne pakkasessa

pommittakaa vaikka koko pallo jos se on totta ja haluttua

älkääkä aina sukellelko vain sieraimet tunkion pinnalla

jättäkö puolitiehen

saarna

pitäisi maailman asioiden tässä TODELLA PASKASSA tilassa ohjeistaa

ainoaksi hyväksyttäväksi kirjoittamisen lajiksi

Lumoava jouluklassikko

Joulukuu on se aika vuodesta, jolloin yksi jos toinenkin kiireen uuvuttama huokailija kaipaa hiukan taikaa arkipäiväänsä. Eräs keino pelastautua loskasta suloisen fantasian vietäväksi on hankkiutua sisälle teatteriin, jossa esitetään Pähkinänsärkijä-balettia. Tänä vuonna se on mahdollista Tamperetalossa, jossa virolainen Estonia baletti vierailee 17-19.12 tai Suomen kansallisoopperassa, jossa Pähkinänsärkijä ja hiirikuningas on ohjelmistossa 14.1. asti.

Romantiikan taitajat

Joukko ystävyksiä on kokoontunut juhlistamaan joulua venäläiseen ruhtinaskotiin. Lapsia on paljon, he leikkivät ja tanssivat iloisesti. Joukossa on pieni Klaara-tyttönen, joka on tarinan päähenkilö. Kummisetä Drosselmeyer jakaa lapsille lahjoja ja Klaara saa pähkinänsärkijänuken. Illan tullessa tyttö nukahtaa, ja hänen unestaan kehkeytyy lelujen karnevaali, joka tuo lavalle niin kiinalaisia, unkarilaisia kuin arabialaisiakin tuulahduksia. Tärkeimpänä kaikista, pähkinänsärkijänukesta kasvaa unessa prinssi, joka tanssittaa tulkinnasta riippuen joko Klaaraa tai hänen fantasiaansa itsensä makeishaltijattarena.

Satu on alun perin saksalaisen romantikon E.T.A. Hoffmannin tuotos mutta sitä on muokannut Alexandre Dumas omassa käännöksessään. Koreografi Marius Petipa innostui tästä aiheesta 1800-luvun lopulla jolloin baletissa oli myöhäinen romantiikan kausi. Petipa ohjeisti luottosäveltäjänsä Pjotr Tsaikovskia tarkkaan toteuttaakseen täsmällisesti visionsa. Kenties Tsaikovskin tyytymättömyys librettoon ja omapäisyys sävellystyössään tekivät musiikista juuri niin mielenkiintoista kuin se on. Pitkällisen prosessin jälkeen koreografian saattoi loppuun Lev Ivanov Petipan sairastuttua. Pähkinänsärkijä sai ensi-iltansa Mariinski-teatterissa vuonna 1892. Nimet Tsaikovski ja Petipa ovat baletin historiassa jotakin ainutlaatuista, heidän yhteistyönään syntyivät Pähkinänsärkijän lisäksi Joutsenlampi ja Prinsessa Ruusunen, jotka jokainen ovat eläneet yli sata vuotta uudelleen tulkittuina

kaikkialla, missä klassista balettia yleensä esitetään.

Herkkiä ja vilkkaita tunnelmia

Pähkinäsärkijä on erityisesti joulun ajan klassikko ja myös aika erityislaatuinen tapahtuma teatterissa. Koska baletissa on huomattavan paljon lapsirooleja (lapsina ja vekkuleina hiirinä), täyttyy ammattilaisteatteri joulun alla tavattomasta hulinasta ja vilskeestä, kun balettikoululaiset valloittavat näyttämön, pukuhuoneet ja lämpiöt. Käsityksen tästä saa esimerkiksi Toni Bentley'n kirjasta Tanssijan talvi, jossa hän kuvailee New York City Ballet'en tunnelmia joulun aikaan.

Baletissa juoni on yleensä varsin pelkistetty eikä niinkään mielenkiintoinen, sillä käännteiden kuljettaminen eteenpäin mimiikalla on rajoittavaa. Kertomuksen sijaan katsoja voi heittäytyä sisälle fantastisiin kuviin, joita baletti tarjoaa. Kaupungin kaduille tupruaa harvoin niin puhtaan valkeaa lunta kuin näyttämön katosta on ollut tapana sirotella, ja tuskin koskaan se kimaltaa yhtä säihkyvästi kuin Lumivalssin esittäjien puvut. Pähkinäsärkijän sävelmän tunnetuimpia katkelmia ovat Makeishaltijattaren tanssi ja Kukkaisvalssi. Näyttämöllä haltijattaren sirous on jotakin ylimaallista, sillä rooliin on usein valittu tähtitanssija. Kukkaisvalssi taas on huima ja vauhdikas, baletin jälkipuolella väsähtävän yleisön nostatus.

Jos esitykset eivät tämän joulun kiireisiin mahdu mutta baletti kiinnostaisi, on se mahdollista nähdä televisiosta 26.12. Ylen Joulukuu tanssi-ohjelmasarjassa. Baletin musiikkia kuulee paitsi ostoskeskuksen kaiuttimista myös varsin poikkeuksellisessa Disneyn animaatioelokuvassa Fantasia, jossa klassisen musiikin helmiä on kuvitettu kiehtovalla tavalla.

Laura Laitinen

RUNOILIJAN NAHOISSA

Anni Nupponen

Elämäkerta näyttää olevan nousussa. Vuoden 2003 Finlandian pokkasi Pirkko Saisio omaelämäkerrallisella *Punaisella erokirjallaan*. Tänä vuonna palkittiin Helena Sinervon Eeva-Liisa Mannerista kertova *Runoilijan talossa*. Kumpikaan teos ei kuitenkaan ole elämäkertakirjallisuutta sanan perinteisimmässä merkityksessä: elämäkerrassa on lähdetty liikkumaan kohti fiktiivisen romaanin keinoja.

Näin toimii myös Sinervo. Hän hyppää rohkeasti Mannerin nahkoihin ja kertoo tarinansa Mannerin ääntä käyttäen. Lähtökohta on Mannerin – oikeastaan pitäisi sanoa teoksen minän – Espanjan-talon sortunut katto, sateen turmelema huone ja ympäriinsä levinneet vanhat kirjeet, valokuvat ja käsikirjoitukset. Huonetta raivatessaan kertoja ryhtyy raivaamaan myös muistojaan, käymään läpi omaa aikanaan sortunutta mieltään.

Talon valinta mielen symboliksi on toimiva. Ratkaisu heijastelee myös erästä romaanin kirjoitusprosessin peruskysymystä: onko taiteilijan jäämistöstä mahdollista rakentaa uudelleen hänen mielensä kuva? Sinervon ratkaisu kirjoittaa elämäkerran sijasta fiktiivinen romaani on rohkea.

Tietenkin Sinervon kielen lennokkuus ja tarinan soljuvuus rakentavat lukijalle ansan. Teosta kun ryhtyy helposti taivaamaan faktuaalisena esityksena Man-

nerin elämästä. Lukija joutuu vieraanuttamaan itsensä omasta lukukokemuksestaan, muistuttamaan itseään romaanin fiktiivisyydestä. Toisaalta voisi kysyä, eikö eläytyminen ole lopulta ainoa tie toisen ihmisen ymmärtämiseen – eikö yritys asettua toisen nahkoihin ole kunnioittavampaa totuuden jäljitystä kuin faktojen saneleminen ylhäisestä tutkijannäkökulmasta?

Suvi Niinisalo:
Keijukaisten lähteillä
ATENA, 2004

KEIJUJEN HISTORIAA

Leena Viitanen

Suvi Niinisolon *Keijukaisten lähteillä* tutustuttaa lukijansa fantasiamaailmaan, jossa metsät ovat täynnä salapeleistä kansaa ja ilmassa värisevät lukuisat läpikuultavat siipiparit. Syksyn uutuuksiin tietokirjojen puolella kuuluva Keijukaisten lähteillä on lajissaan varsinainen namupala. Visuaalisesti silmää hivelevän ulkoasun lisäksi kansien välistä löytyy tanakka tietopaketti keijukaisten historiasta.

Niinisalo lähestyy metsän maagista kansaa eritoten kuvataiteen kautta. Käytyään läpi keijukaisten historiallisen muodonmuutoksen kalmanhajuisista olennoista viehkoiksi neidoiksi, siirtyy hän romantiikan kautta kuvataiteeseen ja sen merkitykseen haltiaolentojen kehitykselle. Suuren jalansijan teoksessa saavat myös niin eurooppalainen kuin kotimainenkin kuvitustaide ja kuvittajat, joista suomalaisille tutuimpia lienevät Rudolf Koivu ja Elsa Beskow. Keijukaisten lähteillä liittää keijujen maagisen rodun historiaan myös baletin. Kytös on kuitenkin melko väkimmäisen ja päälleliimatun oloinen, sillä pelkät maininnat keijukaisten tanssiinnostuksesta eivät vielä tee baletista metsän henkien nimikkotaiteenlajia.

Koska Keijukaisten lähteillä tarkastelee satumaista aihetta nimenomaan kuvataiteen tarjoamaa väylää pitkin, on

kirjassa runsaasti värikuvia tunnetuista keijukaisista esittävistä teoksista. Pelkätään viehättävä valikoima kauneimpia fantasia-aiheisia teoksia voisi miltei jo riittää syyksi kirjan hankkimiseen. Toisaalta kuvien laadun ollessa hyvä, jää lukija silti kaipaamaan edes muutamaa sivun tai aukeaman kokoista versiota parhaimmista maalauksista. Lisäksi eräs Rudolf Koivun työ on kirjassa peräti kahteen kertaan.

Niinisolon teksti puolestaan on sujuvaa ja helppolukuista, vaikka taustalla paistaakin akateeminen

tausta. Taidehistoriaa opiskellelle kirja on erityisen nautinnollinen, mutta Niinisalo on huolehtinut, että vähemmälläkin taiteentuntemuksella maalareita innostaneista keijuista on mahdollista päästä perille. Paikoin teos kuitenkin sortuu tietokirjamaiseen luettelointiin – pelkät selvitykset taulujen sisällöstä eivät jaksaa innostaa pidemmän päälle. Lisäpiteitä teokselle ropsahtaa niistä muutamista kokonaisista keijutarinoista, joita kirjaan on kerätty.

Kaiken kaikkiaan Keijukaisten lähteillä on mielenkiintoinen tietokirja kiinnostavasta aiheesta. Vaikka teos onkin myös ulkoisilta puitteiltaan tyylikäs, sen ostaminen pelkäksi kahvipöytäkirjaksi ei tuo tekijälleen ansaitsemaansa kunniaa.

PUUN JA KUOREN VÄLISSÄ

Alien vs. Predator

(USA, 2004)

Ohjaus Paul W. S. Anderson

Anni Nupponen

Tiedättehän ne tiede/kauhu/katastrofi-elokuvat, joissa lähestyvä kujanjuoksu pohjustetaan huolellisesti tapahtumat yhteen kietoen ja joissa yksittäisen satelliitin piippaus sitten vihdoinkin paljastaa kaiken väliin jääville ihmisparoilta, että nyt olisi jotain muuten pielessä ja parempi ryhtyä johonkin ja äkkiä?

Alien vs. Predator (2004) yhtyy tähän perinteeseen – tavallaan. Jännitteen huolellinen rakentaminen on kuitenkin jätetty sikseen. Aivan elokuvan alussa

Maata luotaava satelliitti nappaa oudontuntuisen signaalin ja heti kohta ollaankin sitten Antarktilla tutkimassa salaperäistä pyramidia. Pian alkaa myös tutkijoiden joukko harvenemaan, sillä labyrintti paljastuu nuorten avaruusöytäisten miehuus(?)kokeen näyttämöksi, jossa predatorit ottavat yhteen alieneitten kanssa.

Juonta yritetään rakennella predatorien ja alieneitten väliin jääneitten ihmisten selviytymisyritysten varaan. Keskushenkilöksi nousee Sanaa Lathanin tulkitsema opas Alexa Woods, mutta koska

henkilöhahmoja ei syvennetä juuri lainkaan, jäävät kuolevat tutkijat vain raadoiksi muiden joukossa. Elokuviin Alien (1979) tai Predator (1987) jännitteistä ei ole mitään jäljellä. Kummankaan lajin näyttämistä ei pihdata vaan pääosassa on kasautuvan jännityksen sijasta suora toiminta.

Alien vs. Predator on malliesimerkki hyvästä viihdehutuudesta. Leffa on pullollaan komeita, yksittäisiä kuvia kuten ilman halki hidastettuina lehahtavat

alienit tai täysikasvuisen alienin ja predatorin turpakäräjät, mutta taidokkaimmatkaan efektit eivät tunnetusti pelasta, mikäli sisältö on täysin olematon. Melkeinpä turhauttaa moinen resurssien hukkaaminen, Alien vs. Predator on nimittäin lähtökohdiltaan varsin kutkuttava hanke. Genren kaavaa ei ole kuitenkaan uskallettu rikkoa muuta kuin alussa: sitä ensimmäistä hahmoja syventävää puolituntista jää kaipaamaan, niin yhdentekeviksi nämä näteillä efekteillä ryyditetyt kissa-hiirileikit muuten jäävät.

HOLANDER

Niina Aho

Miksi hän ei kuullut kun huusin häntä? Miten huusinkaan niin että pienet keuhkoni särkivät, teputtelin paljaat varpaani verille mökin sorapihaan. Äiti!

Sinä päivänä Holander sieppasi minut yönmustaan seittiinsä.

Ei Holander ollut kenenkään syy. Olin vain pieni pimeänpelkoinen poika. Äidillä oli aina kiire.

Kun olin kolme, äiti lähti ensimmäisen kerran. Siitä lähtien jäin joka aamu ikkunaan vilkuttamaan aamukasteeseen katoavan äidin perään. Jos äiti ei aina muistanut heiluttaa takaisin, hänen hameenhelmansa liehuivat tuulessa vastauksena.

Kuten äidin lähteminen, myös tuuli oli niillä alueilla ainaista. Opin erottamaan sen kolinan hirsimökkimme koloissa. Tuuli oli aina hyvä minulle. Vain kerran kuulin sen hiljenevän. Toinen muistamani ääni olikin Holander.

Iltaisin äiti oli yksin minun. Hän ompeli ja minä kyselin. Joskus äiti kertoi tarinaa lintupojasta, joka oli joskus ollut minun veljeni. Tarinan lintupoika joutui joka ilta uuteen maailmaan ja aina hän selvisi. Usein olimme vain hiljaa. Kesäisin äiti kantoi valkoisen tuolinsa rantaan, ison männyn juurelle.

Rauhassa, lintuseni, rauhassa. Äidin ääni värisee pehmeänä. Hänen käteensä kylmänhikisellä otsallani saa itkun ryöpsähtämään. Rauhassa, lintuseni, rauhassa. Tarraan äitiin. Holander yrittää vieläkin, äidistä huolimatta, vetää minua lonkeroihinsa.

Rauhan tultua, itkun loputtua, alkaa äiti kysellä.

Minä näin unta Holanderista, minä vastasin. Muistan että nukuin vadelma-

pensaan alla. Makasin käppyrässä. Ja sinä olit hyvin kaukana. Minä rämmin jossain, ja Holander meni edellä, ja sitten minä heräsin. Hyvä olikin että heräsit, sanoi äiti. Näytti vähän siltä, että sinä olit muuttua holanderiksi koko poika.

Muistan vielä äidin tavan sanoa Holander. Sillä tavalla kevyesti hän vain kuiskasi sen. Hetken hän sai minutkin tuntemaan itseni pelottomaksi. Vasemmalla kädellä äiti silitti niskaani. Oikealla kädellään hän otti syliinsä kauneimman ompeluksensa. Aivan kuin minäkin olisin ollut yhtä kaunis siinä äidin kuperan käden alla.

Aamalla sumu ja kaste veivät äidin kuitenkin. En osannut estää itkua. Huusin niin että pienet keuhkoni särkivät. Teputtelin paljaat varpaani verille mökin sorapihaan. Tunsin etten ollut yksin.

Tunnistin välittömästi Holanderin äänen. Se sanoi samaa kuin yöllä. Se sanoi ettei äiti tule enää koskaan takaisin. Äiti ei tule enää koskaan ja silloin aurinko tippuu verta ja merestä tulee verinen. Että se on minun syyni. Mutta Holander on aina kanssani, koska syyllisiä, rumia poikia Holander rakastaa. Enempää en muista.

Lämmintä herätä. Avaan silmäni ja äiti on kuin ohutta huntua. Äidin huntu ympäröi minut ja hänen takanaan seisovan valkoisen miehen. Omituinen hiljaisuus peittää meitä. En kuule tuulta.

Minkä värinen holander sitten on, valkoinen mies kyselee jatkuvasti. Ei Holanderilla ole väriä. Minä olen siniharmaa, mies on valkoinen, mutta Holanderilla ei ole väriä. Vastaan joka kerta samalla tavalla, mutta valkoinen mies ei tunnu ymmärtävän. Aina vastauksen saatuaan valkoinen mies muistuttaa kuinka tärkeää on että puhuisin Holanderista. Ei Holanderista voi puhua! Äiti onneksi ymmärtää ja antaa minun keinua hiljaa sylissä. Äidin sylissä minä näen tarkalleen jokaisen hänen ompeluksensa piston. Miten kauniita ne ovatkaan! Holanderin kasvoja en ole nähnyt koskaan.

Kun valkoinen mies oli mennyt, istuimme usein ulkona. Äiti pysyi luonani päivisinkin. Olin hyvästä olosta kippuralla. Onneton olin vain kerran viikossa kun valkoinen mies tuli kylään.

Minkä värinen Holander sitten on? Kysymys sai minut päivä päivältä vihaisemmaksi, enkä enää edes suostunut vastaamaan. Keinuin vain äidin sylissä ja toivoin että valkoinen mies lähtisi.

Valkoinen mies halusi usein jutella äidin kanssa kahden. Minua suututti joka kerta kun äiti suostui siihen vastaan panematta. Niinä iltoina en enää mennyt äidin syliin. Vein hänen tuolinsa toisen puun alle ja toivoin että äiti hakisi

minut vaikka pakolla syliinsä. Ei hän ikinä hakenut. Äiti ryhtyi rauhallisesti jatkamaan ompeluaan, ja minä istuin aivan yksin lepotuolissa männyn alla. Metsän yllä viipyi kapea verijuova. Suoraan edessä, jossakin musta ruohikon sisällä, odotti Holander.

Ei kulu viikkoakaan kun äiti huomaa miten ruma sinä olet. Holanderin sanomana se kuulosti todelta. Yritin nostaa päätäni pimeästä, tähyillä mustaan nähdäkseni Holanderin kasvot. Mutta Holander painoi pääni syvään niin etten voinut enää hengittää. Auringosta tippuu verta ja merestä tulee verinen. Kaikki se punainen ympäröi äitiä niin ettei hän voi enää hengittää. Ja se on sinun syysi, eikä äiti tule enää koskaan takaisin. Mutta Holander on kanssasi, koska Holander rakastaa syyllisiä. Yksin et jää koskaan, koska Holander rakastaa.

HOLANDER ON MUSTA, EIKÄ SILLÄ OLE KASVOJA – MUSTAA VAIN!
Niin huudan valkoiselle miehelle. En enää jaksa hänen ainaista uteluaan. Valkoinen mies on hiljaa ja äiti tulee mökin verannalle. Olen väsynyt. Niin väsynyt etten edes huomaa kuinka äiti tulee luokseni ja kantaa minut sylissään vadelmapensaallaan juureen. Äidin kertomuksen mukaan veljeni Lintupoika syntyi siinä vadelmapensaalla. Ja veljeni selvisi kaikista maailman seikkailuista.

Sen jälkeen Holander ei tullut enää luokseni.

Muistan että nukuin valtavan vadelmapensaalla. Näin miten makasin siinä kippurassa. Miten yksin olinkaan! Mutta kauempana, korkean tuulten tuiver-taman männyn juurella istui äiti valkoisella tuolillaan ompelemassa. Ilta hämärsi jo, ja äidin oli kumarrettava päätään erottaakseen pienet pistot, jotka välkkyivät liinan tummalla pohjalla.

Humanistin unelmia

Tytti Rantanen

Humanistin fantasiat ovat kauniita kuin satu, jännittäviä kuin hyvä elokuva ja nautittavia kuin vain unelmat voivat olla. Ne ovat henkilökohtaisia, mutta kaikessa salaisuudessaankin vilpittömiä, avoimia ja häpeämättömiä.

Olen flaneeraamassa vapaapäivän ratoksi kaupungilla, ja kolea tuuli saa hämartyvän loppusyksyn iltapäivän tuntumaan synkempääkin synkemmältä. Niinpä ei olekaan ihme, että erään pikkukujan vielä piskuisempi antikvariaatti vetää minua normaaliakin houkuttelevammin puoleensa. Astun sisään, ja oven yläpuolella olevan kellon helähdys rikkoo uneliaan rauhan. Tiskin takana nuokkunut nuori myyjä naulitsee rauhallisen, mutta silti jotenkin vangitsevan katseensa minuun. Hermostuneesti sipaisen mustan baskerini alta karanneet hiussuortuvat sivuun ja löysään hieman kaulaliinaani. Peittääkseni hämminkini teen näennäisen hajamielisesti kieroksen hyllyjen välissä ja ympärille katseltuani huomaan olevani ainoa asiakas.

Kuten aina, menetän täysin ajantajuni kirjahyllyjen sokkeloissa. Kuulen, kuinka myyjäpoika laskee taustalla vaimeasti kassaa ja valmistautuu ilmeisesti sulkemaan liikkeen. En kuitenkaan anna sen häiritä itseäni, vaan otan oman aikani. Havahdun vasta, kun tunnen, että joku on lähelläni. Käännyin, ja olen törmätä myyjään, joka on ties kuinka kauan katsellut, kuinka olen sormeillut kirjojen selkämkyksiä lasittuneessa transsitilassa. Vähääkään hämmentymättä hän kysyy, voisiko olla jotenkin avuksi, ja lisää samaan hengenvetoon, että on sulkemassa liikettä. Vasta nyt huomaan virttyneen villatakin alta hänen runollisen humanistivartalonsa, sekä sotkuisen hiuskuontalon ja paksusankaisten silmälasien takaa minuun porautuvat magneettiset, joskin hieman raukeat vihreänharmaat silmät. Kun olen huomaamattani unohtunut tuijottamaan, katse muuttuu kysyväksi. Hätkähdän ja soperran: ”Niin, ei teillä Anaïs Niniä sattuisi olemaan tai Decameronea..?” Lasien takaa näkyy välähdys ja miehen suu kääntyy viekoittelevaan hymyyn: ”Ei tällä haavaa, mutta tuolla takahuoneessa voisi olla jotain muuta kiinnostavaa..” Hänen käheä äänensä saa polveni notkahtamaan ja kuin noiduttuna seuraan häntä, kun hän pehmeästi, mutta päättäväisesti johdattaa minut takahuoneeseen, joka toimii myös varastonsa.

Jään kuitenkin hämärästi valaistuun huoneeseen toviksi yksin, sillä mies häviää, ja raskaasta kolauksesta päätellen hän sulkee liikkeen oven tältä päivältä. Meitä ei siis häiritsisi kukaan. Sormeilen odotellessani kirjapinoja ja olen niin jännittynyt, että selkärankaani pitkin kirmailee sähköisiä sykäyksiä. Vihdoin tunnen hänet takanani, miltei painautuneena minuun kiinni. ”Haluatko hyvää?” hän kuiskaa viettelevästi.

Nielaisen kuuluvasti, käännyn ja näen miehen pitelevän suunnatonta...

...vanhaa kirjaa. Vavahtelen innosta ja hapuilevin sormin hivelen sen nahkaista kantta kaiverruksineen. Tuhannet väristykset kiirivät ympäri kehoani jo näistä ensimmäisistä kosketuksistaikin. En halua ajatella tulevaa etukäteen, vaan yritän ottaa tilanteen hetki kerrallaan nauttien joka sekunnista. Mies kuitenkin siirtää kirjan kiusoittelevasti syrjään, jolloin huokaisen pettymyksestä. Hieman vakavoituen hän kaivaa taskustaan kummallekin parin ohuita kumikäsineitä, ”kaiken varalta”, kuten hän itse sanoo, ja nyökkään kiitollisena hänen vastuuntuntoisuudestaan, oma järkeni kun on sumentunut kiihkosta.

En enää hallitse itseäni, ja vääntelehdin tuskaisena, mutta viimein mies armahtaa minut ja varmoin ottein tuo kirjan taas eteemme. Hän ei enää itsekään kestä, vaan tempaisee niin kiihkeästi kuin suinkin voi kirjaa vahingoittamatta sen kannen auki. En voi olla huokaisematta ääneen hurmiosta, kun näen sen olevan Shakespearen koottujen draamojen ensipainos, Cajanderin suomennoksena! Tämä on jo melkein liikaa, ja nautinto alkaa tuntua melkein sietämättömältä, mutta ahnaasti mies kääntelee sivuja eteenpäin. Luulen tulevani hulluksi tästä suloisesta kidutuksesta ja hengitykseni käy raskaaksi. Villiinnyn jopa heittämään baskerini ja kaulaliinani nurkkaan, ja mieskin riehaantuu avaamaan villatakkinsa ylimmän napin. Hänen silmälasinsa ovat huurtuneet, niin polttavaa kiihkomme on.

En enää voi olla hiljaa, vaan suustani purkautuu aistillinen vaikerrus ”mmmmdeSa-ussureaah” Mies säestää minua murisemalla vastaan eläimellisesti: ”fouCAULT”. On kuin minut olisi singottu toiseen ulottuvuuteen, jossa sateenkaaren värien täytämällä yötaivaalla villihevoslauma juoksisi ylitseni. Kirja lähestyy loppuaan, kuten mekin. Mies urahtaa huohottaen, kuin viimeisillä voimillaan: ”Heidegger” On kuin jokin salattu pato avautuisi sisälläni ja soperran villisti: ”Mitä? Sano se! Sano se kovempaa!” Mies purkaa kaiken patoutuneen alkuvoimansa ja karjahtaa kuin luolamies, niin että se varmasti kuuluu viereiseen liikkeeseen (tai vähintään oven ulkopuolelle, ottaen huomioon hänen ketjupolttamisen rasittamat humanistikeuhkonsa): ”HEIDEGGER!” ja lysäyttää sen jälkeen voipuneesti kirjan kannen kiinni. Olemme saavuttaneet täyttymyksen.

Hetken olemme kumpikin aivan voimattomia. Palattuani jälleen tähän maailmaan poimin lattialta sinne valahtaneen kaulaliinani ja baskerin, jonka olen hurjassa kiihkossani viskannut nurkkaan. Myyjä katselee raukeana pukeutumistani, käärii sätkän ja hymyilee paheellisesti: ”Tuntui aika... hyvältä. Otetaan joskus uusiksi. Meille on ensi viikolla tulossa Goethen ensipainoksia..” Hymyilen vain takaisin salaperäisesti, isken silmää ja katoan illan pimeyteen, jota ensimmäiset hiutalet pehmentävät sulavaliikkeisellä tanssillaan.

- Pian uudestaan

“VAIN KAKS’ ON OVEA MULLA...” KATKELMIA UNEN MAASTA, JA MUUSTA

Uneen viimeinkin lipua...

Uni on mystistä. Kuoleman pseudonyyminä se rinnastuu tuonpuoleisen, toisen maailman porttiin. Uni on alitajunnan eteinen ja tulvillaan enemmän tai vähemmän kepeästi aukevia symboleja. Se on turvapaikka ja totuus tietoisuudesta. Mutta millainen sitten on se unen maailma, johon tahtoisi “lipua, vailla ruumiinsa kipua / tunneista loputtomista”?

En saa taaskaan unta. Valvomisajanvietteekseni alan keräillä ihmisiltä kertomuksia unista, mikä osoittautuu sittemmin kerrassaan rattoisaksi ja viihdyttäväksi puuhaksi. Kehyskertomukseni ei liene kummoinen, mutta tämän varjolla sain ainakin itse valvoa mielekkäästi unen maahan haikailematta. Jos nimittäin yönäyistämme rekonstruioisi paikan, sen mystisen ja kaivatun, olisi tämä maailma paitsi pirstaleinen (vanha kunnan postmoderni!) myös ahdistava ja outo. Jos unessasi olisi riehaantunut savolaismutantti, lipuisitko siihen mielelläsi tai haaveksisitko siitä runomuodossa? Entä, jos sinun pitäisi sukeltaa likaojassa ja sen poikki uivat venäläiset urheilijat raivostuisivat?

“Menin entisen tyttöystävän kotiin ja kaikki olivat nukkumassa. Huomasin miehen nukkuvan parvella alakerrassa kasvot seinää kohti. Vieressä pöydällä oli aloitettu saunaolut ja miehellä oli saunatakki. Ajattelin lähteä ennen kuin hän heräisi. Yhtäkkiä mies ponkaisi salamannopeana ylös ja valui nopeasti kohti minua. Ja se olikin hirvittävä karvanaamainen mutantti! Huusin apua ja heräsin.”

“Unessa

masturboin

vauvalla.”

... Ja luulisitko ihan todella, että alitajunnalla on sinulle jotain asiaa?

Unissa kammottavinta lienee henkilökohtainen kauhu, epäloogisuuden tai tuskaisuuden paine, jota ei pelkin sanoin voi selittää. Itse näen toistuvasti unia, joissa minua ahdistelee jokin abstrakti käsite. Eräässä kauhu-unessa minua vaadittiin laittamaan ruokaa marxilaisittain, mikä osoittautui ylitseppäsemättömän vaikeaksi. Ennen proseminaariryön aloittamista näin painajaista, jossa minulla oli metodi, muttei kohdetta – katselin unessa kirjaimellisesti ei-mitään, eräänlaista väritöntä tyhjyyttä. Jussi Ojajarvi nauroi minulle pilkallisesti. Tuttavani puolestaan näki vaimonsa odotusaikana toistuvia unia alieneista, jotka pyrkivät väkivalloin ulos mahasta. Tarina ei kerro, kenen mahasta oliot purkautuivat.

“Odotan pääsykokeiden tuloksia. Isommat tytöt ja pojat hiekkalaatikolla ovat kertoneet, että paksu kuori on tosi hyvä juttu ja ohut kuori huono. Joka-aamuinen odotukseni postilaatikolla palkitaan, kun laatikkoon putkahtaa A4-kokoinen kirjekuori Tampereen yliopistosta. Hämmennyksekseni kirje ei ole ohut eikä paksu, vaan jotain siltä väliltä. Avaan sen,

ja sisältä paljastuu pääsykoevastaukseni, joita on koristeltu punakynällä raskaalla kädellä. Ohessa on myös nelivärinen kirje, jossa haukutaan vastaukseni perusteellisesti ja osoitetaan, mikä kaikki niissä oli väärin.”

“Unessani EM-hopeamitalistinyrkkeilijä Eva Wahlström neuvoo kaikkia urheilijoita syömään paljon proteiinia. Havahdun unesta kunnolla vasta keittiössä, johon olen tokkuroisani raahautunut syömään raejuustoa ja tonnikalaa.”

“Minut yritettiin diagonalisoida.”

Julkisuus, media, uni ja hupi

Tuttavien näyistä koostettu unen maa ei ole silkka kauhujen valtakunta. Paitsi painajaisista ja yksityisistä peloista voi uni koostua myös – ainakin jälkikäteen ajateltuna – melko viihdyttävistä elementeistä. En tosin tiedä, ovatko unet juuri koskaan uneksimisen hetkellä hauskoja tai edes niin sanotusti makoisia. Muiden unia lukiessa kyllä naurattaa, vaikka jokainen niiden osanen, niin absurdius kuin leikkisyys yleisimminkin, ovat saattaneet olla uneksijalle mittaamaton ahdistuksen lähde.

“Vampyyrinaisen kanssa hankimme itsellemme poikalapsivampyyrin. Tämä lapsivampyyri haki tyhmyyttään mukaansa normaalin pikkupojan suunnasta, johon vampyyrien jostain syystä oli mahdotonta kulkea. Pelästyimme tästä kaappauksesta seuraavia ongelmia, mutta onneksi keksimme ratkaisun. Muuttuisimme ihmisiksi ja palauttaisimme kaapatun lapsen. Sopsisimme myös jonkin eleen, jonka seurauksena muutos peruuntuisi. Täksi eleeksi valittiin peräaukkoon kohdistuva suudelma. Epäonneksemme emme osanneet käyttäytyä ihmisille sopivalla tavalla ja herätimme virkavallan huomiota. Muutuin jostain syystä haisunäädäksi ja vampyyrinainen korpiksi. Tilanne selvisi lopulta, kun korppi tunki nokkansa nyt ulkopuolisen kertojan (?) näkökulmasta havainnoidun haisunäädän perseeseen.”

“Tilapäisesti mutta vakavasti köyhänä opiskelijana en näe muuta ratkaisua ahdinkooni kuin ryhtyä myymään itseäni. Aina tomera kämppäkaverini ryhtyy parittajakseni ja on jo järjestänyt minulle asiakkaan, keski-ikäisenharmaantuneen äijän. Lohduttomissa tunnelmissa mietin, otanko hammasharjan mukaan keikalle ja suunnittelen pakoreittiä tiukan tilanteen varalta.”

Erityistä niin hullunkurisissa kuin synkemmissäkin unissa on niiden julkimopainotteisuus. Julkkiksista ja televisiosarjoista nähtyjä unia oli minunkin minimaalisessa tutkimusaineistoissa melkoinen prosentti. Mitä maailmasta kertoo se, että alitajunta puhuu median kielellä? Ystäväni kertoi olleensa unessa Miljonääri-Jussi; erästä omaa painajaistani (!) voisi niin leikkauksensa kuin sisältönsä puolesta luonnehtia 7 päivää -lehdeksi, jossa pienet ja suuremmat julkisuuden hahmot häilyvät aistimissani fragmentaarisisina mutta painostavina. Mutta kuka muuten on J.O. Mallander?

“Olin saanut työpaikan Risto Asikaisen henkilökohtaisena assistenttina. Menin ekana päivänä töihin joskus iltapäivällä ja ihmettelin että mitenköhän määhän tän työn otin kun tää on kokopäiväinen, ja määhän opiskelen. R.A.n talossa pyöri hirveä määrä ihailevia kaakattajapimuja. Olin hieman hämmentynyt, kun en tiennyt mitä tehtäviini kuuluu ja Risto vaikutti etäiseltä. Joskus illalla totesin että ei helvetti, oon ollu täällä jo yli normaalin työajan ja sanoin että nyt lähdän kotiin. Risto sanoi että joo, mutta kun olin lähdessä, se huusikin

mut takaisin. Se oli jo menossa nukkumaan. Menin sinne huoneeseen ja siellä oli myös vanha ja likainen laitapuolen kulkija -mies ottamassa Ristolta suihin. Olin hämmentynyt että miks mua tässä tarvitaan, mutta Risto selitti että koska olen sen assistentti, niin mun täytyy tietää hänestä kaikki. Lähdin pois. Talo oli 50-luvun omakotitalo, vähän rapistunut. Riston huone oli hämyinen pieni ullakkohuone.”

“Näin unta, jossa olin Heidi Hautala. Ruben Stiller haastatteli minua kysellen todella kinkkisiä kysymyksiä. En osannut vastata juuri mitään, kunnes minulle ‘ilmestyi’ J.O. Mallander Rubenin selän taa loikoilemaan. Mallander kuiskaili vastaukset ja onnistuin jotenkin suututtamaan Stillerin. Hän lähti ajamaan minua takaa.”

“Arvi Lind on lukenut viimeisen uutislähetyksensä ja siirtynyt hillityin juhlallisuuksin eläkkeelle. Mutta kaikki onkin vain kulissia. Oikeasti Arvi lukee vielä myöhäisillan uutiset, mutta siitä ei ole puhuttu tiedotusvälineissä, jotta Arville ei syntyisi tolkuttoman katsojamäärän vuoksi ylimääräisiä paineita. Lähetys alkaa, ja kaikki näyttää sujuvan hyvin, kunnes Arvi Lind uutisten loppuvaiheessa murtuu ja lyyhistyy itkemään. Hänet saatellaan ulos studiosta.”

Levon kaipuu?

Pahimpina unettomuuskausinani – tämän elämäni pituisen uniongelman pahimpien pyörteiden kidassa jossa, uskokaa, yömaidosta tai makuuhuoneen tuulettamisesta EI ole apua - olen ehtinyt ajatella unen kaipuuta. Milloin se alkaa, mistä se tulee? Aikamme hektisyydessä ja arjen kiuruudessa levon ikävä ei ole mitään yllättävää. Unen myötä voisi kapinoida tätä kiireen hegemoniaa vastaan, kuten **Pauli Heikkilän** teoksessa Hibernaatti talviunta nukkumalla, hibernoimalla. Elämä olisi makeaa, niin kuin **Maritta Kuulan** sanoituksissa: “Un-ta elämä on, uni makeaa, lunta putoaa...” Mutta lepoahan ihminen kai kaipaa tai sen mukanaan tuomaa mahdollisuutta viettää aikaa absurdissa keitaassa, jonka yllä paistaa tiedostamattoman musta aurinko... tiiviisti harjoittamani unen, nukkumisen ja levon käsitteiden sekoittaminen pakottaa kutsumaan tuota aurinkoa mustaksi. Unet ovat pelottavia ja painostavia, miten niiden parissa voisi muka levätä?!

“Koko uni oli lasteni kertoma ja sen rakenne oli sellainen että tapahtumat aina johtivat pysäytyskuvaan sarjakuvassa. Olin lopussa perheeni kanssa piknikillä ja oli sota. Tykki osoitti meitä pellon laidassa. Lapseni söivät kanankoipia ja irrottivat niistä selkäytimet, joiden päässä oli silmät. Ja leikkivät niillä. En muista mitä olisi pitänyt tapahtua, jotta tykki olisi ampunut.” (Unen kertoneella henkilöllä ei reaali maailmassa ole lapsia. Toim. Huom.)

Porkkana

Kirjoittaessani tätä olen valvonut aamukolmeen, ensimmäisestä unensaantiyrityksestäni on melkein viisi tuntia. Alkaa tuntua siltä, että unen voisi ottaa jotenkin vähemmän vakavasti. Uni voi olla tosi kiva juttu! Unen lahja on hyvä lahja!

Toisaalta havaitsen ehkä hitusen pelokkaana, että olen jotenkin taipuisa etsimään unista viestejä. Myytti unien salaperäisistä mutta paljastavista totuuksista pyrkii selvästikin iskostumaan mieliimme, ikään kuin olisi välttämätöntä löytää sisimpänsä juuri unien kautta. Onko uni horoskooppien ohella jonkinlainen popularisoitu itseymmärryksen keino?

Ja ne tulkinnat... Miksi esimerkiksi tosi monet tytöt näkevät unia kissoista? Melkoinen

symboliarvo. Niin kuin muuten altaalla ja kuka ties kanoillakin. Mutta onko nyt niin, että projisoin omia ahdinkojani näihin lukemiini uniin? Onko minulla jotain ongelmia mirrini kanssa, mitä!?

“Olin laivan ruumassa, joka oli avoin. Tarkoitus oli siis matkustaa jonnekin. Kiipeilin parhaan kaverini kanssa reunoilla, mutta molskahdin satama-altaaseen. Hän sai hinattua minut köyden avulla ylös. Ruumassa oli kaksi kissaa, toinen iso ja toinen pentu. Ruuma oli päistä auki, ja ihmettelin että mitenköhän ne pysyy siellä. Ne oli sidottu kaulasta niin kuin koirat kaiteeseen, mutta naru oli villalankaa, ja ne jyrssi sen heti poikki. Sitten niitä jahdatiin ympäriruumaa, mutta ne oli tosi vihasia, varsinkin pienempi hyökkäs heti puremaan jos siihen koski. Piti ottaa tajuttoman tiukalla otteella niskanahasta kiinni ja siitä roikottaa ettei se pääse puremaan. Sitten etittiin jotain laatikkoa johon ne vois laittaa, kun ei niitä kannattanut sillä villalangalla sitoa. Laatikkoja ei ollut, ja uni loppui siihen että yritin rakentaa laatikkoa jostain lomakehilyistä.”

“Näen usein unta, jossa synnyttän muina miehinä ja vaivattomasti kissanpennun. Ihmiset suhtautuvat minuun ja kissalapseeni oudoksuen. Minut saatetaan viedä katsomaan kun iso kanalauma hyökkää kissani kimppuun, joskus yritän salakuljettaa pienokaiseni hankaluuksien läpi (usein juuri kanalan, joskus järvien yli) äitini luo turvaan. En muista ikinä saaneeni kissaa turvaan, uni jää yleensä puolitiehen.”

Käy monasti niin, että koetan alistaa uneni valveen logiikalle – uneksijan sisäänkoodaus musertuu valvehtijan arkiseen uloskoodaukseen (sic!). Tulee tarve selittää. Ja mitä siihen unen maahan tulee, siis siihen josta aloitin – kertomusten perusteella en ehkä haluaisi vaihua ikiuneen. Ulkopuolisena ja tietyn distanssin takaa tarkasteltuna unista voi kyllä iloita tai suorastaan riemuita, mutta en voi tämän unimonologini päätteeksikään oikein heretä kummastelemasta, miksi unet ovat niin mystifioituja. Oikeastaan ‘uni’ on vain abstrakti käsite vailla tarttumapintaa, jotain mistä ei voi puhua mitään yleistä. Ehkä siitä on vaiettava.

Pitäisikö antaa piilotajunnan hoitaa homma kotiin ihan keskenänsä ja kertoa omin sanoin valveminälle viestinsä? Uni kuitenkin puhuu vain näkijälleen, tai kokijälleen, ja ehkä ne voi myös ymmärtää mitään erityisempiä tulkintaponnisteluja. Itse voisi vain nauttia – niin, noh – levosta. Enää ei puutu kuin se unen lahja.

“Unessa pidin porkkanapalaa peukalon ja etusormen välissä. Sitten heräsin. Puristin yhä peukaloa ja etusormeaa vimmaisesti yhteen, mutta porkkanaa enää ei ollut.”

Kirjoitti, kokosi ja osin uneksi Marjut Salo.

Otsikon lainaus Uno Kailaalta, ensimmäisessä kappaleessa siteerataan Mirkka Rekolaa. Muista lainauksista kiitokset ahkerille nukkuville ja hyvämuistisille uneksijoille niin Teemasta kuin sen ulkopuoleltakin. Pikkunokkelana ja empaattisena loppukaneettina: “Kauniita unia!”

FANTASIOITA VERKOSSA

Jos kysytään aikamme viisaalta tietäjältä, Googlelta, mitä fantasia oikein tarkoittaa, ensimmäisenä tuloksena profeetta tarjoaa meille Fantasy Art of Elfwood –nimisen tyyssijan. Kyseinen haltiametsä on jo vuosikausia ollut netin johtava fantasia- ja scifi-taidegalleria, jonne kenellä tahansa amatööritaitelijalla on oikeus pistää esille omia töitään. Elfwoodin ympärille on kerääntynyt myös monenmoisia yhteisöjä, ja parhaimmista taiteilijoista on tullut jo jonkin sortin verkkojulkimoita. Nykyään Elfwoodin pahin kilpailija on DeviantART, joka myöskin on valtava taidegalleria monenkarvaisine yhteisöineen ja palveluineen. Kuten Elfwood, myös DeviantART pitää sisällään erilaisilla medioilla tuotetun taiteen lisäksi myös proosaa. DeviantARTilla on etunaan se seikka, että sen valikoima ei ole rajoittunut pelkästään fantasia-aiheeseen, vaan kategorioita on mielin määrin aina abstraktista valokuvauksesta pikselitaiteeseen. Muitakin online-gallerioita toki verkosta löytyy, kuten esimerkiksi fanitaiteeseen keskittyvä Mediaminer, mutta Elfwood ja DeviantART lienevät tunnetuimmat.

Kaikki fantasiat eivät kuitenkaan ole sallittuja Elfwoodissa tai DeviantARTissa. Elfwood on vuosien saatossa käynyt läpi omat sotansa, ja keskustelua on herättänyt myös fantasian suhteellisen kapea määrittely gallerian säännöis-

sä. Koska keskiaikaistyypinen velhostelu ei ole kaikkia miellyttänyt, osa Elfwoodilaisista on vaivihkaa livennyt DeviantARTin hoteisiin. DeviantARTia puolestaan on vaivannut amerikkalainen kaksinaismoralismi. Alastomia piirroshahmoja esittävät kuvat on julistettu pannaan, mutta sen sijaan fetissejä, verta ja väkivaltaa on lupa ladata sivuille mielin määrin. Tämänkaltaiset kielot eivät tietenkään estä ronskimpienkin unelmien esittelyä netissä. Erilaiset ikärajoituksilla tai ”vapaan maan säännöillä” varustetut sivustot keräävät keskuuteensa ne, jotka ovat määrittelyistä eri mieltä.

Niinikään nykyajan itsenäisyyteen ja omavalintaiseen seksuaalisuuteen kulminoituva naiskuva on netissä esillä paremmin kuin hyvin. Eritoten nuorten naisten fantasiat tulevat esille nimenomaan – yllätys, yllätys – verkkotaiteessa. Ei tarvitse olla ruudinkeksijä huomatakseen, miten myös Elfwood ja DeviantART ovat naisten valtakuntaa. Kun Harry ja Draco on riisuttu alasti ja asetettu Tylypahkan silkkilakanoille nuoleskelemaan toisiaan, tyyppillisen fandom-tytön päiväunelmiin ei muuta tarvitakaan. Jos miehet vaivautuisivat katselemaan tarkemmin Internetin taidegallerioita ja fanisivustoja, huomaisivat he todellisen naisten vastaiskun. Vaikka ”perinteisille” fantasioille ja pornolle on jatkuva tilaus digimaailmassa, seksibisnek-

NAPINAA

Kalaverkot...
täynnä kalaa...
kuivalla maalla...

sen ulkopuolella käy kova kuhina. Pin-up-tytöille ei tällä menolla riitä pian töitä, sillä naiset ovat päättäneet ottaa sen, mitä ovat jo kauan kaivanneet. Nuoret, hyvännäköiset (fiktio)miehet on alistettu fantasioiksi ja seksiobjekteiksi. Minne kehitys loppujen lopuksi päättyykään, sen voimme nähdä vaikkapa Elfwoodin ja DeviantARTin kaltaisten suurten yhteisökompleksien elämänkaaresta.

<http://elfwood.lysator.liu.se>
<http://www.deviantart.com>
<http://www.mediaminer.org>

Lurker L.

lurkkeri@gmail.com

Mikä ihme siinä on, että on olevinaan joulukuu eikä lumesta ja postikorttimaisemista

tietoakaan! Pelkkää vettä ja mustaa iankaikkisuutta. Ei oikein kuulosta uskottavalta, että Pukki olisi varta vasten halunnut Petterille vapaapäivän...”

Miksi joka vuosi ollaan saman tilanteen edessä – kaikki tehtävät on palautettava samalla viikolla, samana päivänä ja samaan kellonaikaan. Joku järki tähän opiskelijoiden kiduttamiseenkin!

Tavaratalojen joulumusiikki on suorastaan jotain infernaalista. Kun ne jouluostokset on vähäisistä tuista kuitenkin tehtävä, niin eikö sitä kaaosta ja helvetillistä epämukavuutta voisi lieventää jollain muulla kuin “Hei, tonttu-ukot hyppikää!” -muzakilla! Korvat vuotavat kohta verta ja siinä on sitten taas laskua pukaamassa lääkäriltä!

Opiskelijahinnat eivät ainakaan Kalevan uimahallissa aina toimi. Henkilökunta ei voi ylläskutukselle tehdä mitään, sain vain käteeni todisteen ylihinnasta kuitenkin muodossa. Mitä minä sillä teen? Matkustan menopaluumatkan keskustaan 2 eurolla, jonotan 3 tuntia ja saan liikaa maksamani euron takaisin matkakortilleni? Ehkä kirje? Senkin lähetyks maksaa euron. Tappio mikä tappio.

ILMARIN JA JALMARIN FANTASISTINEN PÄIVÄ.

He riensivät
joutuin
maagin luo.

(TEAVESIÄ I'PALOLLE)